

змінитися цільові аудиторії. Залучення жінок і чоловіків більш-менш у рівномірній кількості – може вплинути на якість діяльності.

Туристичний сектор має значний потенціал для розвитку підприємницької діяльності, особливо тому, що більшість туристичних підприємств відносяться до суб'єктів малого та середнього бізнесу. Фінансування підприємницьких ініціатив, орієнтованих на жінок-художниць і ремісниць може бути політичним заходом, спрямованим на розширення прав і можливостей жінок і, водночас на збереження культурної спадщини [4; 6].

Багато жінок-представниць місцевих корінних народів є експертами в певному ремеслі, характерному для певних регіонів країн, але їм все ще бракує знань про те, як перетворити цю діяльність на прибутковий бізнес. Підтримка їх в організації власного малого бізнесу створює можливість для отримання прибутку та популяризації культурної спадщини країни.

Список використаних джерел:

1. UN Women. Equality Means Business. URL: <https://www.weps.org/resource/equality-means-business-weps-brochure>.

2. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text.

3. Women's Empowerment Principles. Understanding intersectionality: targeting all forms of discrimination in the world of work – Guidance note. UN Women. 2021. URL: <https://www.weps.org>.

4. World Tourism Organization. Gender-inclusive Strategy for Tourism Businesses. 2022. Madrid, DOI: <https://doi.org/10.18111/9789284423262>.

5. Белобородова М. Соціальна відповідальність закладів індустрії гостинності в Україні: ретроспективний аналіз. Економічні горизонти. 2023. № 3(25). С. 36–46. URL: <http://eh.udpu.edu.ua/article/view/286654>.

6. Невидимі жінки. Як вижити у світі, де навіть цифри брешуть на користь чоловіків, К. Перес, X: Vivat, 2021. 416 с.

Платонова Дар'я,
здобувачка, 242 Туризм і рекреація
Науковий керівник: Смесова Вікторія, д.е.н., професор
НТУ «Дніпровська політехніка»

ДОСВІД РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ У КРАЇНАХ ЄВРОПИ

У зв'язку зі все зростаючим усвідомленням суспільства необхідності вирішення екологічних проблем і вирішення задач сталого розвитку тема зеленого туризму стає дедалі актуальнішою як у світі, так і в Україні. Такі екологічні проблеми як зміна клімату, втрата біорізноманіття та забруднення довкілля все гостріше відчуються у всьому світі. Зелений туризм може стати основою для вирішення зазначених проблем, допомогти зменшити негативний вплив туристичної діяльності на природу, а також захистити крихкі екосистеми.

Серед мандрівників і споживачів туристичних послуг зростає інтерес до сталого і соціально відповідального туризму. Подорожуючі все частіше обирають екологічно чисті види відпочинку та «зелені» заклади розміщення. З іншого боку, зелений туризм може сприяти економічному розвитку територіальних громад, створювати робочі місця і стимулювати розвиток малого та середнього бізнесу в сільських і природних районах.

У зв'язку з цим багато країн, зокрема й Україна, почали розробляти і впроваджувати законодавчу базу і реалізувати політику, спрямовану на розвиток зеленого туризму. Законодавче підґрунтя та зелена політика розвинених країн світу включає фіскальні стимули, податкові пільги та інвестиції в інфраструктуру, захист екологічно чистих та відновлення забруднених територій.

Подібну практику можна використати і в нашій країні, адже Україна володіє різноманітними природними ресурсами – морями, річками, лісами та іншими природними об'єктами, серед яких особливо виділяються Карпати, Кримські гори, Чорне та Азовське моря, національні парки та заповідники. Ці природні об'єкти можуть стати центрами зеленого туризму.

Крім того, дедалі все більша кількість людей усвідомлює важливість збереження природи і навколишнього середовища. А це у свою чергу створює потребу у варіантах відпочинку і туризму, що відповідають їхнім цінностям і переконанням. Зелений туризм також може сприяти розвитку програм екологічної освіти та залученню населення в управління й охорону природного середовища.

В Україні вже є успішні приклади реалізації туристичних продуктів в сфері зеленого туризму, але є і значний нереалізований потенціал для подальшого розвитку цієї галузі. Зусилля з розвитку зеленого туризму допоможуть зберегти багате природне середовище України та забезпечити сталий розвиток цього напрямку туристичної галузі.

Основою для цього може стати зарубіжний досвід розвитку зеленого туризму у сільській місцевості Великобританії та інших європейських країн.

Сучасна система регіональної організації туризму у Великій Британії почала активно розвиватися з прийняттям Закону про розвиток туризму у 1969 р. Туризм у Великій Британії має всесезонний характер – охоплює як можливість проведення літніх канікул, так і святкування Різдва. У Великій Британії створено національну організацію з сільського туризму та агротуризму, яка проводить процес акредитації засобів розміщення туристів.

Британські фермери об'єдналися для надання більш різноманітного спектра послуг та почали популяризувати серед населення сільський туризм, надаючи туристам можливість проживання у своїх сільських маєтках. На південному заході Англії здійснювалося відновлення старих ферм, що користуються значною популярністю у туристів, а також частково збережених старовинних меблів.

Німеччина приваблює велику кількість одноденних туристів із країн Східної Європи. Перед усім – це шоп-тури, концепцію яких стали просувати у цій країні 80-х рр. XX ст. У ці тури відправляються туристи з країн Східної Європи, особливо із сусідньої Польщі.

Ідея полягала в розвитку туризму на прилеглих районах і просуванні на туристичний ринок недорогих видів відпочинку на природі. Одночасно суб'єкти туристичної діяльності, які приймали участь у цій програмі та надавали своїм гостям до 8 спальних місць, звільнялися від оподаткування.

Серед європейських країн лідерами в сфері сільського туризму вважаються Іспанія та Франція. Зокрема, сільський зелений туризм у Франції є привабливим для туристів, тому що він презентується як старовинний. Сільський зелений туризм у Франції – це пропозиція приємного відпочинку у комфортних умовах порівняно з тими умовами, які пропонуються у південних європейських країнах.

З метою розширення зеленого туризму у Франції було створено національну організацію з розвитку будинків відпочинку та зеленого туризму, а у 1967 р. урядом Франції ухвалено спільний план розвитку сільських районів і туризму в регіоні Аквітанія. Згідно цього плану прибережний регіон був розділений на 16 секторів, з яких у дев'яти секторах створено пляжі, зони відпочинку, озера і споруди для занять водними видами спорту. Крім того, було створено зелені зони, що залишилися неторкнутими та були призначені для збереження ландшафту і дикої природи.

Одночасно у Франції розроблено багато спеціальних соціальних програм з метою популяризації зеленого туризму. Ці програми передбачають відпочинок у сільській місцевості для дітей під час шкільних канікул і свят, відновлення у місцях зеленого туризму для людей з обмеженими можливостями тощо. Існують також відпустки для власників домашніх тварин. Якість такого відпочинку контролюється та сертифікується Міністерством охорони здоров'я та соціального забезпечення Франції. Підтримка розвитку курортних селищ у країні здійснюється в рамках французької інвестиційної програми «План Гот де Франс».

В Іспанії зелений сільський туризм також дуже сильно розвинений, причому у цій країні зовнішні потоки агротуристів практично дорівнюють внутрішнім потокам. Регулювання сільського туризму в Іспанії відбувається асоціаціями фермерів-власників і створеними мережами інформаційної підтримки сільського туризму. У зелених зонах виділено такі групи сільських будинків як сільські готелі (HR – hotel rural), замки, історичні замки та історичні садиби (CA – historic manor), замки, історичні садиби (CA – Castillo) та сільські будинки (CR – casa (CR – rural).

Таким чином, можна зробити висновок, що кожна країна організовує сільський зелений туризм по-своєму, обираючи свої способи і напрями його розвитку. Це зумовлено тим, що кожна країна має свої унікальні природні ресурси, кліматичні та етнокультурні умови. Саме тому у кожній країні формується своя власна концепція комфорту і гостинності в процесі розвитку зеленого туризму.

В Україні також існує значний потенціал для розвитку сільського туризму. Найголовнішими регіонами, в яких відбувається становлення та розвиток сільського зеленого туризму є, Полтавська, Закарпатська, Одеська, Черкаська, Запорізька, Тернопільська, Миколаївська, Херсонська області та регіон Полісся. Щодо Львівської, Харківської, Сумської, Івано-Франківської, Вінницької, Хмельницької та Чернівецької областей слід зазначити, що для цих регіонів сільський туризм може стати перспективним вектором розвитку туристичної діяльності, проте тут він недостатньо розвинений.

В результаті проведеного аналізу стану розвитку сільського зеленого туризму в Україні, виявлено основні проблеми у цій сфері – відсутність «профільного закону», який регламентував би даний вид туристичної діяльності, низький рівень розвитку сільської інфраструктури та ринку послуг зеленого туризму, соціальної інфраструктури села; застарілість стереотипів мешканців сільських територій, що заважають активно розвивати новітні види туристичної індустрії; відсутність державних програм підтримки розвитку зеленого туризму та обмежений обсяг їх фінансового, консалтингового та інформаційно-маркетингового забезпечення; низький рівень інформатизації і популяризації зеленого туризму в регіонах України серед населення європейських країн; війна, відсутність політичної стабільності та соціальна напруга у суспільстві, погіршення світового туристичного іміджу України.

З нашої точки зору, на території України існують достатньо сприятливі умови та наявні ресурси для розвитку сільського зеленого туризму. Але для того, щоб він став пріоритетним напрямом національного туризму, необхідно розробити спеціальні державні, регіональні та місцеві програми його розвитку. Одночасно ефективність цих програм буде низькою без зваженого ставлення кожного з нас до довкілля.

Сільський зелений туризм має незаперечний соціально-економічний зміст, який проявляється у сприянні економічному розвитку регіонів через збільшення місцевих доходів, створення нових робочих місць, розвиток галузей, що орієнтовані на виробництво туристичного продукту; відновленні і зміцненні трудового потенціалу людини, що є головною умовою її продуктивної участі в економічному житті суспільства.

Для розвитку туризму в Україні необхідно забезпечити:

- прийняття законів, які б регулювали негативний вплив економічних суб'єктів і кожної людини на природне середовище;
- удосконалення правового забезпечення розвитку рекреаційних територій;
- проведення комплексного управління охорони природного середовища;
- забезпечення доступності інформації про пропозиції українського сільського туризму для закордонного споживача;
- удосконалення маркетингової політики у сфері сільського зеленого туризму;
- створення позитивного туристичного іміджу України;
- забезпечення сталого розвитку зеленого туризму;
- створення пільгових умов діяльності для тих фізичних і юридичних осіб, які займаються сільським зеленим туризмом.

Отже, в Україні необхідно створити чіткий механізм спостережень у сфері сільського зеленого туризму та розробити методологічні основи достовірного аналізу туристичної галузі, що сприятиме перетворенню нашої країни у соціально-орієнтовану, економічно-ефективну та екологічно спрямовану.

Таким чином, на підставі проведеного аналізу можна зробити висновок, що основними напрямками розвитку сільського зеленого туризму в Україні є створення сприятливих умов для отримання податкових пільг і кредитів власниками фермерських господарств, сільських садіб і фермерських господарств, а також реклама сільського туризму, видання різних путівників, просування різних видів зеленого туризму.

Панько Валерій,

здобувач, 242 Туризм

Науковий керівник: Коробейникова Ярослава, к.г.н., доцент
Івано-Франківський технічний університет нафти і газу

ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Всесвітня туристична організація (UNWTO) виділяє релігійний туризм як один з найперспективніших видів туристичних подорожей XXI століття. Релігійний туризм несе більший потенціал міжконфесійної відкритості та порозуміння, розширює світоглядні горизонти і спектр індивідуальних цінностей. На сьогодні немає єдиної статистичної інформації щодо обсягів саме релігійного туризму через суперечливість визначень та різномірність статистики з приводу кількості туристів, які подорожують з релігійною метою в різних країнах. Тому використовується експертна оцінка обсягів релігійного туризму. Обсяг світового ринку релігійного туризму сьогодні складає \$18 млрд. щорічно, що становить 2 % від усіх надходжень в туризмі. Щорічна кількість релігійних туристів і паломників оцінюється в 300-330 млн. осіб [1].

Тригером релігійного туризму, на наш погляд, може стати російсько-українська війна, активна фаза якої відбувається з 2022 року. Війна завжди загострює релігійні почуття і водночас змушує людей здуматися над проблемами, які несе за собою війна: страждання, несправедливість, сутність буття, життя і смерті. У цьому сенсі мислителі 20 століття говорили про неможливість "старого богослов'я" після Освенцима і Бухенвальда. Як у цьому контексті переосмислити події Бучі, Ірпеня чи Ізюму? Хоча в останні роки у світі спостерігається зниження уваги до релігійних практик, особливо в Європі та Північній Америці, проте в нашій країні спостерігається набуття особливого значення релігії як ознаки ідентичності в умовах війни.

У воєнний час релігія повертає собі первинне значення, стає тим, що допомагає вийти за межі страшною і важкою повсякденності, залишається в публічній сфері і займає простір людської душі набагато більше, ніж у мирний час. Дослідження Центру Разумкова, проведені у 2022 році показало, що люди все частіше звертаються за психологічною підтримкою до церков, щоб ті допомогли їм виконувати свою основну місію. З початком повномасштабної російської агресії частка громадян, які визнають себе віруючими, зросла з 68% наприкінці 2021 року до 74% у листопаді 2022 року. Зростання частки віруючих порівняно з 2021 роком відбулося насамперед за рахунок Центрального регіону — тут частка віруючих серед дорослого населення зросла з 63,5% до 76%. 26% опитаних заявили, що після початку повномасштабної війни Росії проти України (після лютого 2022 р.), за їхньою самооцінкою, стали більш релігійними і віруючими людьми, ніж були раніше, 4% — менш релігійними і віруючими людьми, ніж до війни, а 65% — що жодних змін у їхньому ставленні до релігії і віри не сталося [2].

Українські церкви відіграють велику соціальну роль в умовах війни: тисячі тон гуманітарної допомоги, яку церковні громади доставили в різні куточки країни, кількість